

Dat orgaanroof mogelijk is, wordt onderstreept door artikelen over diefstal van nieren in India die in februari 1995 verschenen in Time en Der Stern. Onder het mom van een medisch onderzoek voor een baan zijn arme dorpsbewoners in Bangalore van hun nieren beroofd. Een specialist, een huisarts en twee bemiddelaars zijn gearresteerd.

"Orgaanroof in India voor het eerst bewezen", kopte Stern op het omslag. Bewijzen blijven schaars. Maar niet iedereen heeft bewijzen nodig. *Stan Meuwesse*, directeur van Defence for Children International, een organisatie die actie voert tegen kinderarbeid, -slavernij, -prostitutie en andere vormen van kindermisbruik, is er ondanks het gebrek aan harde feiten van overtuigd dat orgaanroof bestaat. Er is zoveel onvoorstelbaar kinderleed dat niet betwist wordt, dat ook dit wel waar moet zijn, redeneert hij. Wie zou geloven dat Pakistaanse jongetjes van een jaar of zes gedwongen als kamelenjockey werken in de Arabische Emiraten? Toch is dat laatste aangetoond.

Maar, zegt Meuwesse met nadruk: een "samenhangend, betrouwbaar, duidelijk rapport" over geroofde hoornvliezen en nieren heeft hij nooit gezien, het blijft bij ver-

halen die met enige regelmaat terugkeren en die overigens iedereen in de kinderrechtenwereld overtuigen.

Een van die terugkerende verhalen wordt in 'Orgaanmaffia' verteld door *Hector Ramirez*, lid van een parlementaire commissie die in Mexico illegale orgaanhandel onderzocht. Ramirez kent het geval van een jongetje dat ontvoerd werd op de markt in de wijk Extapalapa en twee maanden later weer op dezelfde plaats opdook, met een litteken op zijn rug en een nier minder.

Ramirez: "Zijn moeder heeft hem medisch laten onderzoeken, en dat bevestigde het vermoeden. Toen hij bij zijn familie terugkwam, had hij tweeduizend dollar bij zich. Ik heb bij zijn moeder geïnformeerd, maar ze liet niets los. Ze was erg bang. En met dat geld kan ze voor hem zorgen."

Een schimmig verhaal: geen namen, geen foto's, geen documenten. Het geval is niet opgenomen in het officiële rapport van Ramirez. De documentairemakers slagen er in Mexico niet in een slachtoffer of een getuige te spreken te krijgen. Het is ook wel erg onwaarschijnlijk: welk belang hebben gewetenloze misdadigers erbij om een belangrijke

DE BLOEDKAROS

Dezelfde geruchten over gekidnapte en geslachte kinderen die nu paniek zaaien in de sloppenwijken van Latijns Amerika, veroorzaakten twee en een halve eeuw geleden al rellen in Parijs.

Parijs, mei 1750. Het gist in de stad, omdat de politie onder de ogen van de bevolking op straat kinderen arresteert en met onbekende bestemming wegvoert in gesloten koetsen. Het volk verzet zich - er ontstaan opstootjes. De gerechtsdienaar *Labbé* wordt op heterdaad betrapt als hij een kind van elf grijpt. De jongen wordt bevrijd door de menigte en Labbé moet rennen voor zijn leven. Hij vlucht een huis in en kruipt onder een bed, maar ze slepen hem eruit. Wachters schieten toe, ontzetten Labbé en brengen hem naar de woning van een commissaris. Het volk belegert zijn toevluchtsoord en eist de uitlevering van de kinderdief.

De afloop van het verhaal is na te lezen in het ooggetuigeverslag van de commissaris. De deur wordt opengebroken. Er vallen schoten over en weer. De woedende menigte ontruikt Labbé aan zijn bewakers en maakt hem af met stokslagen en stenen.

De Parijzenaars vergissen zich niet: inderdaad pakken ordebewakers links en rechts jongens op, die zonder vorm van proces in de gevangenis worden gesmeten. Ze doen dat om de vagebonden van de straat te vegen, maar omdat ze een beloning ontvangen per opgepakt kind zijn ze niet kieskeurig: ook kinderen die daar door leeftijd, gedrag of sociale status niet voor in aanmerking komen, lopen kans in de handen van de politie te vallen. Iedereen kan dus met eigen ogen waarnemen hoe mannen kinderen meenemen in geblindeerde koetsen. Wat kan daarvan het doel zijn?

Zo'n onduidelijke situatie is ideaal voor het ontstaan van geruchten, en die doen al snel de ronde. De kinderen worden opengesneden, zegt men, en bloeden leeg in een bad, omdat een zieke prins - of, volgens anderen, een prin-

ses, of zelfs de koning zelf - moet baden in kinderbloed, het zuiverste bloed dat er is. Dit verhaal is niet ontstaan in Parijs, anno 1750. Het werd al verteld over keizer *Constantijn*, die zo'n geneeskrachtig bloedbad echter weigerde en als beloning voor zijn rechtschapenheid door God werd genezen.

In Parijs was een van de doelwitten van het gerucht de toenmalige koning *Lodewijk XV*, die op grond van deze gruweldaden werd vergeleken met *Herodes*, de moordenaar van de onnozele kinderen. Dat men Lodewijk als de dader aanwees, openbaart volgens de Franse historici *Arlette Farge* en *Jacques Revel*, die een boek schreven over deze affaire (*Logiques de la foule*, 1988), de haat van het volk tegen een koning die van een weldoener is veranderd in een Herodes.

Ook in het achttiende-eeuwse Antwerpen was het gerucht bekend. Ouders maakten daar hun kinderen bang met de 'bloedkaros': een prachtige koets, getrokken door vier paarden. In de koets zit een rijke dame, die kinderen die laat buiten spelen lokt met snoep en de belofte dat ze op haar kasteel met haar dochter mogen spelen - maar als ze hen niet kan lokken, sleurt ze hen naar binnen. In haar kasteel worden hun grote tenen afgehakt en bloeden ze leeg in een bad voor een koning die aan een ernstige ziekte lijdt en alleen kan worden genezen met het bloed van kinderen onder de zeven.

Parijse kinderen die hun bloed moeten geven voor een ziek lid van het koninklijk huis vinden hun exacte pendant in kinderen uit de Derde Wereld die van hun organen worden beroofd voor bewoners van rijke landen - in wezen is het gerucht in tweeëneenhalve eeuw niets veranderd. Er bestond zelfs een transplantatievariant, die in 1768 in Lyon tot onlusten leidde. Iedere dag werd daar een kind ontvoerd omdat een verminkte prins een nieuwe arm nodig had. Chirurgen probeerden er telkens weer een nieuwe arm aan te zetten, maar elke keer mislukte de operatie.